

Proглаšena nova območja svetovne dediščine v Alpah

Unescov odbor za svetovno dediščino je julija letos na seznam svetovne dediščine uvrstil še 27 novih kulturnih in naravnih spomenikov, od katerih so tri z alpskega območja.

Na lokaciji Glarnerkega nanosa je bila stara kamnina verucano izrinjena na mnogo mlajši fliš.

© CIPRA International

Osrednji element novega švicarskega območja svetovne dediščine Tektonikarena Sardona predstavlja glaruški nariv, ki velja za izredno naravno čudo, saj ležijo stare geološke plasti na mlajših (običajno je obratno). Zaradi odkritja tega pojava se je v začetku 20. stoletja razumevanje zgradbe Alp popolnoma spremenilo.

Čezmejna retijska železnica v kulturni krajini Albula/Bernina je edino od na novo imenovanih spomenikov svetovne dediščine, ki v celoti leži na območju Alp. Območje obsega 67 km dolgo železniško

progo med Thusisom/CH in St. Moritzem/CH (Albula), ki so jo odprli leta 1904, in 61 km dolg železniški priključek do Tirana/I (Bernina). Proga je tehnični spomenik prometne povezave v visokogorski krajini in sodi k najbolj slikovitim ozkotirnim železnicam na svetu. Od drugih spomenikov svetovne dediščine, tj. utrdb Vaubans v Franciji, ležita dve od dvanajstih izbranih utrdb v alpskem prostoru – utrdbi Briançon in Mont Dauphin. Objekti so klasični primer zahodne vojaške arhitekture in ponazarjajo razvoj obrambnega sistema, različne vrste utrdb in njihove geografske posebnosti.

Poleg tega je v začetku julija UNESCO sklenil, da je italijanska prošnja za vnos Dolomitov na seznam svetovne dediščine popolna, tako da se postopek preverjanja lahko sproži. Dokončna odločitev o razglasitvi Dolomitov za območje naravne dediščine bo predvidoma sprejeta poleti leta 2009 v Sevilji.

Viri in nadaljnje informacije: <http://whc.unesco.org/en/news/453> (en),

<http://www.unesco.ch/startseite/news/27-neue-staetten-auf-der-unesco-welterbeliste.html> (de/fr),

http://www.provinz.bz.it/lpa/285.asp?redas=yes&aktuelles_action=4&aktuelles_article_id=227274 (de/it)

Vsebina

Stran 1

Proглаšena nova območja svetovne dediščine v Alpah

Stran 2

Železniška proga Torino – Lyon: kako naprej?

Porast števila prebivalcev na švicarskih gorskih območjih

Osrednja vloga alpskih mest pri varovanju podnebja

Načrtovana povezava smučišč na italijanskem zavarovanem območju

Stran 3

Baza podatkov o razvoju občin na območju Alp

Kako švicarske občine sprejemajo izginjanje ledenikov

Čezmejna akcija varčevanja z energijo

Strokovna konferenca o Alpski konvenciji

Stran 4

O tem in onem

Prireditve

Saj ni res, pa je...

Najpomembnejši članki:

Več na strani 2: Železniška proga Torino – Lyon: kako naprej?

Kljub nasprotujočim si napovedim v italijanskih medijih župani občin v dolini Val Susa z vlado niso dosegli sporazuma o gradnji železniške proge visokih hitrosti na relaciji Torino – Lyon.

Več na strani 3: Baza podatkov o razvoju občin na območju Alp

V kakšnem stanju so v moji občini in regiji področja, kot so poklicne dejavnosti, demografija, strukturne raznolikosti kmetijskih in sonaravnih zemljišč, strukturne spremembe v kmetijstvu in razdrobljenost krajine na območju Alp?

Železniška proga Torino – Lyon: kako naprej?

Kljub nasprotujočim si napovedim v italijanskih medijih župani občin v dolini Val Susa z vlado niso dosegli sporazuma o gradnji železniške proge visokih hitrosti na relaciji Torino – Lyon. Po naročilu gorske občine Bassa Valle Susa so strokovnjaki pripravili t.i. nasprotni predlog, s katerim naj bi ob upoštevanju trajnostnega načela izboljšali in posodobili železniški promet. Upravni organi doline Susa so predlog poimenovali FARE – Ferrovie Alpine Ragionevoli ed Efficienti, kar bi se v prevodu glasilo učinkovita in pametna železnica. Najpomembnejše točke predloga FARE so poleg postopne širitve železniškega omrežja zlasti uvedba alpske tranzitne borze, liberalizacija železniških storitev in opustitev širjenja cestnega omrežja.

FARE naj bi se izvajal po fazah: izhodiščna faza (faza 0) predvideva začetek učinkovitejše uporabe obstoječega železniškega omrežja, v prvi fazi naj bi v okolici Torina zgradili železniško infrastrukturo, ki je ozko grlo na relaciji Torino – Lyon, v drugi fazi pa torinska podzemna železnica do začetka doline Susa. Tretja faza predvideva gradnjo železniške proge v spodnjem delu doline Susa, če se bo obseg tovornega prometa dejansko povečal. Četrta faza – podvojitve trase – pa bo uresničena le, če bo železniška proga v celoti dosegla meje zmogljivosti, kar pa se v skladu s scenarijem ne bo zgodilo pred letom 2030.

Vir in nadaljnje informacije: <http://www.cmbvallesusa.it/cgi-bin/334fn1.pdf> (en)

Vlaki za visoke hitrosti – da ali ne?
© www.pixelquelle.de

Porast števila prebivalcev na gorskih območjih Švice

Število prebivalcev na švicarskem gorskem območju je v letih 2000-2005 letno naraslo za 0,7 %. Izmed 54 gorskih regij je kar v 14 zabeležena nadpovprečna rast prebivalstva. Pretežno gre za regije v bližini aglomeracij, kot sta na primer Einsiedeln ali južno vznožje jurskega pogorja. V drugih regijah, ki imajo enostransko ekonomsko strukturo in so težko prometno dostopne (denimo Goms, Tre Valli in Glarner-Hinterland-Sernftal), pa ugotavljajo, da je prišlo do upada števila prebivalcev. Število delovnih mest s polnim delovnim časom na gorskih območjih se je v letih 2000-2005 zmanjšalo za 3,8 %. Najbolj prizadete so regije v Graubündnu, v kantonu Bern in na območju Gottharda.

Navedene podatke vsebuje poročilo Švicarsko gorsko območje – dejstva in številke, ki ga je pred kratkim objavila Švicarska delovna skupnost za gorska območja. Publikacija vsebuje tudi podatke o kmetijstvu, regionalni politiki, energetskem gospodarstvu itd. in političnih okoliščinah.

Publikacija je na voljo na: http://www.sab.ch/fileadmin/user_upload/MONTAGNA/SAB_Verlag/Fakten_und_Zahlen.pdf (de/fr)

Razvoj gorskih območij je neenakomeren, regije gospodarske rasti ležijo v neposredni bližini depopulacijskih območij. © www.pixelio.de

Osrednja vloga alpskih mest pri varovanju podnebja

12. septembra bodo društvo Alpsko mesto leta, Stalni sekretariat Alpske konvencije in mesto Gap organizirali mednarodno konferenco "Podnebne spremembe: odgovornost in potenciali alpskih mest". Ker imajo mesta osrednjo vlogo pri razvoju Alp, je tudi njihova odgovornost za varstvo podnebja v tem občutljivem prostoru zelo velika. Urejanje prostora, promet, energijska učinkovitost stavb, raba obnovljivih virov energije, obvladovanje naravnih nesreč so le nekatere od tem, ki jih bodo predstavili mednarodni predavatelji. Ob koncu srečanja je predvidena sekcija posterjev: vsi udeleženci, zlasti še alpska mesta leta, so zato vladno vabljeni, da svoje projekte o varstvu podnebja na mestnih območjih predstavijo na posterju v angleškem jeziku.

Enodnevna prireditve, na kateri bo zagotovljeno simultano prevajanje v tri jezike (francoščina, nemščina, italijanščina), je namenjena mestnim oz. občinskim upravam, politikom, strokovnjakom za načrtovanje in energijo, NVO in vsem drugim deležnikom, ki jih omenjena področja zanimajo. Udeležba je brezplačna.

Več informacij: <http://www.alpskomesto.org> (de/fr/it/sl)

Načrtovana povezava smučišč na italijanskem zavarovanem območju

V italijanski dolini Alta Val Seriana v Lombardiji načrtovana povezava tamkajšnjih smučišč povzroča zelo burne razprave. Projekt namreč predvideva ureditev novih smučarskih prog v skupni dolžini 19 km, postavitev žičnic, snežnih topov in vzdrževalnih poti. Smučišča naj bi deloma ležala v višjih legah in ekspoziciji, kjer sicer snežna odeja ni zagotovljena. Ker je na kraškem območju zelo malo površinskih voda, bi bilo treba zato vodo za umetno zasneževanje napeljati iz doline. Projekt pa ni naletel na negativno kritiko samo zaradi tega, ampak tudi zaradi dejstva, da so smučarske naprave načrtovane na območju narodnega parka Orobie Bergamasche, ki je z Direktivo EU o flori, favni in habitatih zaščiten in kjer domujejo endemične rastline.

Okoljske organizacije sedaj zahtevajo opustitev načrta. Skupina Flora Alpina Bergamasca že pripravlja številne pobude za zaščito ogroženega območja.

Vir in nadaljnje informacije: <http://www.floralpinabergamasca.net> (it)

Baza podatkov o razvoju občin na območju Alp

V kakšnem stanju so v moji občini in regiji področja, kot so poklicne dejavnosti, demografija, strukturne raznolikosti kmetijskih in sonaravnih zemljišč, strukturne spremembe v kmetijstvu in razdrobljenost krajine na območju Alp? Poiskati odgovore na ta in podobna vprašanja na podlagi vsealpsko primerljive baze podatkov o kazalcih prostorskega razvoja je bil cilj projekta DIAMONT, ki se je ravnokar končal v okviru pobude INTERREG IIIB – območje Alp. Baza podatkov s prostim dostopom širši javnosti omogoča vpogled v 81 kazalcev o socialnih, ekoloških in gospodarskih vidikih alpskega prostora.

Podatki se lahko izbirajo za posamezne občine ali tudi za nadrejene prostorske enote. Prikaz 12 kazalcev v obliki kart, npr. za trajni naseljitveni prostor, gozdna zemljišča ali delovna mesta v storitvenem sektorju, zaokroža ponudbo informacij o posameznih občinah. Poleg statističnih podatkov omogoča baza podatkov v angleškem jeziku dostop tudi do več kot sto instrumentov prostorskega razvoja za upravljanje rabe prostih površin na območju Alp, za izbrane instrumente pa tudi številne spletne povezave do primerov dobre prakse.

Baza podatkov: <http://www.diamont-database.eu/> (en)

Spremembe v kmetijstvu občutno vplivajo tudi na podobo alpske krajine. © CIPRA International

Kako švicarske občine sprejemajo izginevanje ledenikov

Kako se občine z zaledenelimi površinami odzivajo na izginevanje ledenikov in kako pri tem ravnajo, se glasi osrednje vprašanje, ki ga raziskuje študija švicarskega Sklada za varstvo krajine „Zapostavljeni ledeniki? Kako švicarske občine, na območju katerih ležijo ledeniki, sprejemajo proces izginevanja ledenikov“.

V ta namen je v anketi sodelovalo 131 občin. V skladu s študijo občine ocenjujejo, da so ledeniki zelo pomembni, ker so vir oskrbe z vodo in energijo in sestavni del turistične ponudbe. Več kot 70 % občin tudi pričakuje, da se bo zaradi taljenja ledenikov povečalo število naravnih nesreč, vendar kljub temu še nimajo konkretnih rešitev, kako se spopasti s potencialnim tveganjem. Poleg tega 22 % občin verjame, da lahko aktivno pripomorejo k varstvu ledenikov. Študija razkriva protislovja med stališči občin in njihovim načinom ravnanja: občine se sicer zavedajo, da so ledeniki ogroženi, a kljub temu niso sprejele ustreznih ukrepov.

Študijo lahko presnimate z naslova: http://www.sl-fp.ch/getdatei.php?datei_id=414 (de)

Čezmejna akcija varčevanja z energijo

Okoli 550 zasebnih gospodinjstev in 14 občin v nemški pokrajini Allgäu in avstrijskem Bregenzerwaldu je v preteklih mesecih opravilo energetski pregled svojih stavb. Ta je potekal v okviru akcije energetskih pregledov, ki so bili opravljeni na območju čezmejnega naravnega parka Nagelfluhkette. Namen akcije je bil prebivalce naravnega parka seznaniti z obnovo starejših stavb in s pozitivnimi stranmi, ki jih ta prinaša. Podjetje Energie je vsem gospodinjstvom v regiji ponudilo možnost izvedbe energetskega pregleda v stavbah, zgrajenih pred letom 2000. Lastniki hiš so za pregled plačali samo 50 evrov, razliko do polne cene pa so prevzele občine. Akcija se še ni končala.

Cilj občin, ki ležijo na območju naravnega parka, je, da bi do leta 2015 postale energetsko samozadostne na področju prostorske toplote. V okviru projekta Dynalp² se pravkar pripravljajo vse podlage, ki so za to potrebne, v pripravi je izdelava koncepta za izvajanje tega načrta, istočasno pa med udeleženci poteka tudi živahna izmenjava izkušenj.

Viri in nadaljnje informacije: <http://www.naturpark-nagelfluhkette.info/> (de),

<http://www.alpenallianz.org/de/projekte/dynalp2/gefoerderte-projekte/405/?searchterm=nagelfluhkette> (de/en)

Termografski posnetek pokaže pomanjkljivosti toplotne izolacije, toplotne mostove in slabo vgrajena okna.

© Naturpark Nagelfluhkette/ eza!
Energie- und Umweltzentrum Allgäu

Strokovna konferenca o Alpski konvenciji

CIPRA Nemčija bo 26. septembra organizirala strokovno konferenco z naslovom Pravni vidik uresničevanja Alpske konvencije na Bavarskem. Konferenca si bo prizadevala za večjo ozaveščenost udeležencev, ki bi pri vodenju upravnih postopkov in sodnih odločb morali ustrezno upoštevati Alpsko konvencijo in njene izvedbene protokole. Na prireditvi v Hiši alpinizma v Münchnu bo, med drugim, na podlagi izbranega upravnega postopka praktično prikazano, kako je treba razlagati protokole Alpske konvencije in jih uresničevati v praksi.

Poleg predavanj in razprav bodo na konferenci predstavljene tudi smernice CIPRE za uresničevanje Alpske konvencije s pravnega vidika. Čeprav se pomen Alpske konvencije priznava, pa upravni organi, ki so pristojni za področje Alp na Bavarskem, kot tudi občine, strokovna javnost in združenja še vedno premalo poznajo njeno vsebino in njene konkretne pravne učinke.

Nadaljnje informacije: <http://www.cipra.org/de/CIPRA/cipra-deutschland> (de), Prijava: cipra@cipra.de

O tem in onem

Švicarske kulturne poti

Ljubitelji sirov in popotništva bodo prišli na svoj račun na kulturni poti ViaRegio-Route „Les Chemins du Gruyère“, ki so jo odprli junija in je rezultat sodelovanja nosilcev projekta, parka Parc Naturel Région Gruyère Pays d'en Haut in centra za zgodovino prometa Via Stora. Kulturna pot vodi po stari poti trgovine s siri od Montreuxa prek prelaza Jaun v Greyerz in Pays d'en Haut, k izvoru specialitet, sirov Gruyère (kontrolirano poreklo) in Évivaz. Vseh dvanajst kulturnih poti, ki na zgodovinskih poteh povezujejo posamezne znamenitosti, si je mogoče ogledati na razstavi v treh jezikih (de/fr/it) Kulturne poti v Švici v Bellinzoni/CH. Razstava bo na ogled do 7. septembra 2008 v gradu Castello di Sasso Corbaro

Viri in nadaljnje informacije: <http://www.kulturwege-schweiz.ch> (de/en/fr/it) in <http://www.bellinzoneaturismo.ch/> (de/en/fr/it)

Paket predlogov EU za področje prometa – okolju prijazen promet

8. julija je Evropska komisija predložila paket predlogov za okolju prijazen in trajnostni promet. Deli paketa vsebujejo strategijo za internalizacijo zunanjih stroškov na področju prometa, predlog zakona o cestni taksi za tovorna vozila ter predloge za zmanjšanje obremenjenosti okolja s hrupom, ki ga povzroča tovorni železniški promet. Po mnenju Zveze za obdavčitev težkega tovornega prometa v Evropi naj se cenovno politični usmerjevalni instrumenti za tovorni promet tudi v prihodnje ne bi v zadostni meri uporabljali za varovanje Alp, predpisi o razločevanju zunanjih stroškov glede na mestne oz. nemestne ceste pa naj bi bili celo v nasprotju z Alpsko konvencijo. Vendar obstajajo tudi bolj optimistični znaki: višino dajatev za onesnaževanje zraka in povzročanje hrupa je mogoče na občutljivih gorskih območjih podvojiti.

Viri in nadaljnje informacije: <http://ec.europa.eu/transport/greening/> (en/de/fr/it/sl), <http://www.go-lienz-osttirol.net/lsva/kurznachrichten-2008-07.htm> (de)

Prireditve o raziskovanju gora

Švicarski Brig bo teden dni prizorišče številnih prireditev, posvečenih raziskovanju Alp in gorskega sveta. Uvodno dejanje, ki bo 9. in 10. septembra, bo potekalo v obliki zasedanja z naslovom Phil.Alp – Alpe s stališča mladih raziskovalcev. Na njem bodo mladi raziskovalci predstavili izsledke svojih diplomskih del in doktorskih del, ki so jih opravili pred nedavnim. 10. septembra bodo strokovnjaki poročali o viziji razvoja gorskih območij in raziskovanju gora. Naslednji dan pa bo namenjen devetim delavnicam, na katerih bodo udeleženci obravnavali aktualna vprašanja in potrebe po raziskovanju in ukrepanju v prihodnje. Program, potekal bo v nemškem, francoskem in angleškem jeziku, se bo končal s strokovnimi ekskurzijami v Zgornji Valais.

Več informacij in prijava na <http://alpinestudies.ch/brig08> (de/fr)

Prireditve

Mednarodna konferenca in strokovna ekskurzija: **ALPPS 2008 – Alpine Landslide Problems and Projects Switzerland 2008** Bern/CH, 23. 8.-3. 9. 2008. Jezik: en. Organizira: Geografski inštitut Univerze v Bernu.

Več informacij na spletni strani: <http://www.alpps.ch> (en)

Mednarodni kolokvij: **Delo žensk na evropskih gorskih območjih.**

Mendrisio/CH, 12.-13. 9. 2008. Jezika: fr, it. Organizira: Univerza v Lausanni – Laboratorij za zgodovino Alp, Università della Svizzera italiana – LARHRA, UPMF, Grenoble – Associazione Archivi Riuniti delle Donne Ticino.

Več informacij na spletni strani: <http://www.alpinestudies.ch/veranstaltungen.html> (fr)

Strokovna konferenca: Izziv podnebnih sprememb za Švico: katere težave je treba rešiti v praksi? Stansstad/CH, 28. 9. 2008. Jezik: de. Organizira: Academia Engelberg.

Več informacij na spletni strani: http://www.academiaengelberg.ch/herausforderung_klimawandel_29_.php5 (de)

23rd IUFRO Conference for Specialists in **Air Pollution and Climate Change at Contrasting Altitude and Latitude.** Murten/CH, 7.-12. 9. 2008. Jeziki: en. Organizira: IUFRO, SLF, WSL.

Več informacij: http://www.wsl.ch/iufro_ch_2008/index_EN?-C=& (en)

Poletna akademija ÖKOLOG: **N@tur.Lern.Raum – odkrivajmo, raziskujmo in učimo se skupaj.** Admont/A, 18.-21. 8. 2008. Jezik: de. Organizira: FORUM Umweltbildung.

Več informacij na spletnem naslovu: <http://www.umweltbildung.at/cgi-bin/cms/af.pl?contentid=11742> (de)

Saj ni res, pa je...

... Kar deluje v Riu de Janeiru, bi moralo delovati tudi na Bavarskem – zaslužiti z ogromnim Kristusovim kipom. Brazilski izvorni kip je visok borih 30 metrov in je znana izletniška točka številnih turistov, Krščanska pobuda Pax pa sedaj v nemškem alpskem predgorju namerava postaviti kar 55 m visokega, „največjega Kristusovega kipa na svetu“ in to na 1.600 m visokem Predigtstuhlu – kot se za tako velik kip tudi spodobi. Pomembne krščanske cerkve so to namero že ostro zavrnile. Stolni kanonik Josef Obermaier, referent v Münchenski in freisinški nadškofiji, ki je zadolžen za „turistično dušno pastirstvo“, se ni prav veliko zmotil, ko je do takega Jezusa izrazil dvom in se zavzel za domače tradicije, kot je postavljanje križev in kapelic v gorskem svetu ...

Informacije na:

<http://www.oecumene.radiovaticana.org/te/Articolo.asp?c=208339> (de), <http://www.cip-komitee.blogspot.com/> (de)